

Milieu- en duurzaamheidsbeleid 2024-2026

Inhoudsopgave

1	Voorwoord	5
2	Aanleiding	6
2.1	Gezondheidsbevordering	6
2.2	Kennis & bewustwording	6
2.3	CO ₂ -reductie	6
2.4	Circulair werken	7
2.5	Medicijnen	7
3	EED en Informatieplicht	7
3.1	EED	7
3.2	Informatieplicht	7
4	Doelstellingen Milieu- en duurzaamheidsbeleid 2025-2026	8
4.1	Milieuthermometer Zorg	8
4.2	Doelen	8
5	Huidige stand van zaken	9
5.1	Wat is er gedaan?	9
5.2	Werkwijze	10
6	Speerpunten voor niveau Brons	10
7	Financieel kader	10

1 Voorwoord

Wij zijn ons ervan bewust dat we als zorgaanbieder een impact hebben op het milieu. Het streven is om de milieubelasting zoveel mogelijk te beheersen en te beperken waarbij we willen voldoen aan de milieuwet- en regelgeving en eventuele andere (milieu)eisen.

Met het vaststellen van deze tweede editie (versie 2024-2026) van de notitie milieu- en duurzaamheidsbeleid verklaart het bestuur van Opella dat milieu en duurzaamheid aan de bedrijfsdoelstellingen zijn toegevoegd en geeft zij aan wat zij op termijn op dit gebied wil bereiken.

Opella heeft in 2022 de Green Deal Zorg ondertekend omdat we graag meewerken aan een duurzame samenleving! Vanuit onze christelijke identiteit hebben we als organisatie de opdracht als een goede rentmeester om te gaan met de aarde.

Als praktisch instrument om daadwerkelijk en gericht uitvoering te geven aan het milieubeleid en het hoog op de agenda zetten van een duurzame bedrijfsvoering geeft Opella invulling aan de Milieuthermometer Zorg. Dit wordt geconcretiseerd in de volgende hoofddoelstelling voor 2024 en 2025:

“Het behalen en behouden van het bronzen niveau van de Milieuthermometer Zorg voor de locaties Baronie, Metje en Torckdael in 2024 -2025 en aansluitend voor alle intramurale locaties”.

Het beleid en de doelstellingen op het gebied van milieu worden elke 2 jaar uitgewerkt in een milieu- en duurzaamheidsplan. Onderwerpen waarop Opella in 2024 en 2025 daarbij de nadruk blijft leggen zijn duurzaam inkopen, bewust omgaan met energie en afval, transport en mobiliteit en vermindering van de CO₂-uitstoot.

Ook verdere bewustwording van medewerkers vindt Opella een belangrijke pijler van een organisatie die zich duurzaam ontwikkelt en milieuverantwoorde zorg verleent. Daartoe zal er gewerkt worden met een communicatiekalender, zodat dit onderwerp onder de aandacht van de medewerkers blijft en hen blijft stimuleren en inspireren.

Jaarlijks vindt een terugblik plaats van de bereikte milieudoelstellingen, uitgevoerde activiteiten, inspecties en audits en de effectiviteit van het milieubeleid. In 2023 en 2024 is dat door personele wisselingen op de locaties en vastgoedadvies alsmede de voorzitter van het green team niet vastgelegd. Wel zijn er veel resultaten behaald die ook in het milieubeleid zijn opgenomen. De impact wordt achteraf nog als apart document vastgesteld als de milieubarometer ingevuld is.

Graag wil ik wat betreft duurzaam gedrag het goede voorbeeld geven en wil ik daarop aanspreekbaar zijn, goede ideeën ophalen en bijdragen aan de bewustwording. Ik reken er tegelijk ook op dat iedere medewerker van Opella zijn/haar bijdrage zal leveren aan dit milieu- en duurzaamheidsbeleid en wens hem/haar daarbij veel succes.

André Kok, bestuurder

2 Aanleiding

Ouderen op een zo plezierig mogelijke wijze (thuis) laten wonen met zorg en service is de kernactiviteit van Opella.

De milieuscope, zoals vastgesteld in 2022, van Opella was:

Opella werkt mee aan een duurzame samenleving!

In dit plan hebben we daaraan toegevoegd dat Opella de Green Deal Duurzame Zorg 3.0 hiervoor als uitgangspunt neemt.

Green Deal "Duurzame Zorg 3.0"

Zorgaanbieders in Nederland zijn grootverbruikers van bijvoorbeeld energie, water en grondstoffen voor de dagelijkse maaltijden catering. Daardoor is er veel winst te behalen. Om de verduurzaming in de zorg te versnellen ondertekenden ruim 150 partijen 8 december 2022 de derde landelijke Green Deal voor de zorg: "Duurzame Zorg 3.0". Dit is een vervolg op de eerste Green Deal in 2015 en de tweede Green Deal in 2018. Verduurzaming in de zorgsector is sinds die tijd flink in de versnelling geraakt en staat nu bij het ministerie van VWS en andere ministeries hoog op de agenda.

De Green Deal 3.0 spitst zich toe op vijf thema's:

1. Gezondheidsbevordering
2. Kennis & bewustwording
3. CO₂-reductie
4. Circulair
5. Medicijnen

2.1 Gezondheidsbevordering

De zorgsector zet in op de gezondheid van de bevolking, patiënten, cliënten en medewerkers. Het gaat om het voorkomen van ziekte, creëren van een gezonde leefomgeving en het bevorderen van een gezonde leefstijl. Dit zorgt voor meer gezonde levensjaren en een afname van het zorggebruik.

Acties onder dit thema zijn onder meer:

- Bevorderen fysieke en mentale gezondheid van de bevolking, patiënten/cliënten én medewerkers.
- Gezonde, gevarieerde, meer plantaardige en duurzame voeding voor burgers, cliënten/patiënten en medewerkers.
- Nieuwe kennis en ervaring over een gezondheid bevorderende leef- en werkomgeving in en rondom zorglocaties toepassen.

2.2 Kennis & bewustwording

Het is noodzakelijk dat alle professionals in de zorg, van bestuurder tot artsen, verpleegkundigen, facilitaire ondersteuners en studenten geïnformeerd zijn over de relatie tussen menselijk handelen, klimaatcrisis, milieuvervuiling en gezondheid. Benoemde acties gaan over scholing en ontwikkelen van de benodigde kennis door onderzoek en dialoog. Voor alle betrokken partijen liggen daar taken. Denk aan zorgbranches, beroepsverenigingen, zorgaanbieders, verzekeraars, zorgkantoren, ministerie van VWS en de andere ministeries.

2.3 CO₂-reductie

Voor de aanpak van de klimaatcrisis is het op zeer korte termijn reduceren van CO₂-emissies naar nul essentieel en passend bij de missie van de zorg. De zorgsector sluit hier aan op het landelijk Klimaatakkoord en overheidsbeleid dat als doel voor 2030 ten minste 55% CO₂-reductie stelt. Dit loopt via aandacht voor het vastgoed, interne processen en alle vervoerstromen.

Voor bestaande gebouwen:

- Stoppen met aardgas
- Besparen op elektrische energie
- Eigen duurzame energie opwek, denk aan zonnepanelen

En voor nieuwe gebouwen:

- Meer doen dan wetgeving BENG, kennis opdoen voor ENG
- Meenemen CO₂-emissies door productie en embedded CO₂ door bouwmaterialen

En voor mobiliteit:

- Uitfasen eigen auto's op fossiele brandstof

- Aanleggen laad-infrastructuur
- Inkooppeisen aan leveranciers voor aanleveren goederen
- Stimuleren medewerkers voor duurzaam woon-werkvervoer

2.4 Circulair werken

Voor de aanpak van de milieu- en grondstoffencrisis werken de zorgaanbieders aan circulaire zorg. Voor 2030 sluit de zorg aan op het landelijk beleid voor 50% verminderen primair grondstofverbruik. Voor de zorg zijn de omvang van de afvalstromen meetbare indicatoren om te werken aan circulaire zorg. Voor het thema circulaire zorg zijn in de Green Deal Zorg doelen afgeleid vanuit het landelijk regeerakkoord, waarin staat:

Doelen 2030:

- Minimaal 75% minder restafval
- Minimaal 50% minder primair grondstoffenverbruik

Vertaald naar de Green Deal Zorg zijn de doelen voor 2026:

- Minimaal 25% minder restafval
- Meer herbruikbare medische hulpmiddelen
- Minder Incontinentiemateriaal

Per afdeling kan na analyse van het grondstoffenverbruik gedacht worden over:

- Zinnige zorg en minder gebruik van hulpmiddelen
- Hergebruik boven wegwerp
- Inkoopcriteria voor duurzame medische hulpmiddelen
- Gezonde- en duurzame voeding

2.5 Medicijnen

Voor de aanpak van de milieuverontreiniging en oppervlaktewater in het bijzonder gaat de zorg aan de slag met vermindering van medicijngebruik met speciale aandacht voor milieubelastende medicijnen.

Voor thema medicijnen en milieu zijn meerdere partijen aan zet. Er liggen taken voor:

- Het ministerie van VWS voor onderzoek en ontsluiten kennis over milieudruk van medicijnen en beschikbare alternatieven.
- Het ministerie van IenW voor onderzoek naar passende waterzuivering voor medicijnresten, centraal en/of decentraal.
- Gepast voorschrijfgedrag door medici.
- Gepaste verstrekking door apothekers.
- Gepaste inkoop door zorgverzekeraars.
- Zorgaanbieders voor instructie aan patiënten/cliënten en gepaste omgang medewerkers met medicijnen en opvang en verwerking van medicijnresten.

3 EED en Informatieplicht

3.1 EED

Sinds 15 juli 2015 is ook in Nederland de Europese Energie Efficiency Directive (EED) van kracht. De vertaling van deze wetgeving heet de 'Energie Efficiëntie Richtlijn' (EER). De EER verplicht grote bedrijven (> 250 fte, of > 50 miljoen euro omzet en > 43 miljoen euro balanstotaal) om iedere 4 jaar een energieaudit uit te laten voeren.

Opella heeft ruim 1600 medewerkers en is dus EED-plichtig. Opella wil aan de EED voldoen door de Milieuthermometer Zorg te implementeren. Opella wil aan de EED voldoen door de CO₂-Routekaart op te stellen. De CO₂-routekaart voldoet als goedgekeurd format om in te leveren bij RVO.

3.2 Informatieplicht

De Informatieplicht geldt voor alle locaties met meer dan 50.000 kWh of 25.000 m³ aardgasverbruik. Dit dubbelt met de EED. Met het ministerie van Economische Zaken (EZK) is in de Green Deal Duurzame Zorg 3.0 de afspraak voor harmoniseren wetgeving gemaakt. In vervolg hierop is nu met EZK afgesproken dat de CO₂-Reductietool met informatie over de (nieuwe) erkende maatregelen gebruikt mag worden voor de Informatieplicht.

4 Doelstellingen Milieu- en duurzaamheidsbeleid 2025-2026

Opella heeft in 2022 de Green Deal Duurzame Zorg ondertekend omdat we graag meewerken aan een duurzame samenleving! Vanuit onze christelijke identiteit hebben we als organisatie de opdracht als een goede rentmeester om te gaan met de aarde. Opella is een organisatie die zich richt op een breed spectrum van zorg, van maatschappelijke dienstverlening tot wijkzorg, revalidatiezorg en verpleeghuiszorg. Daarmee staat Opella midden in de maatschappij. Bij deze positie horen ook verantwoordelijkheden en een voorbeeldfunctie op gebied van duurzaamheid en milieu.

4.1 Milieuthermometer Zorg

De Milieuthermometer Zorg is een certificeerbaar milieumanagementsysteem dat een duurzame bedrijfsvoering stimuleert en borgt. Thema's die in de Milieuthermometer Zorg (versie 6) aan bod komen zijn: management, energie, (afval)water, gevaarlijke stoffen, lucht, afval, voeding, reiniging, vervoer, inkoopbeleid, vastgoed, groenbeheer, healing environment, groene zorgprofessional, innovatie.

Leidinggevend en die met de Milieuthermometer werken geven aan dat het instrument focus geeft voor het aanpakken van nuttige milieumaatregelen. Het zet de neuzen van de medewerkers binnen de zorgorganisatie dezelfde kant op. De meeste maatregelen kunnen opgepakt worden binnen bestaande taken en/of plannen. Door op het juiste moment rekening te houden met duurzaamheid gaat het in één keer goed en bespaart de zorgorganisatie tijd en kosten.

Met de Milieuthermometer krijgt het management beschikking over een handzaam instrument om de milieuprestatie en milieuzorg structureel te verbeteren en concreet aantoonbaar te maken voor medewerkers, cliënten, bezoekers en belanghebbenden zoals de zorgverzekeraars, gemeenten en bevoegd gezag.

De Milieuthermometer kent drie certificeringsniveaus: brons, zilver en goud.

- Het bronzen niveau staat voor net iets meer doen dan het voldoen aan de milieuwetgeving. Het betreft onder andere het nemen van de Erkende Maatregelen voor Energiebesparing. Zo vormt het de basis van een praktisch milieuzorgsysteem.

De niveaus zilver en goud zijn nu niet opgenomen omdat dit niet tot de scope behoort van dit beleidsplan.

4.2 Doelen

De concretere doelen zijn in dit beleid vastgelegd en richten zich op de thema's uit de Green Deal Duurzame Zorg 3.0 die al eerder benoemd zijn. In de uitgangspunten is ook rekening gehouden met wet- en regelgeving en andere eisen. Opella realiseert zich dat de hieraan verbonden inspanningen nauw verbonden zijn aan het financieel-economisch en technisch beleid van Opella, waarbij milieubeleid een gelijkwaardig belang heeft.

Bij veel van de activiteiten van Opella wordt energie en grondstoffen gebruikt en ontstaan afval en emissies. Opella wil dit tot een minimum beperken. CO₂-reductie, ofwel energie besparen en duurzame energie gebruiken, heeft daarbinnen hoge prioriteit vanwege de urgentie bij te dragen aan klimaatbeleid. Dat concretiseren we in de volgende doelstellingen:

- Opella streeft ernaar om in Q1-2025 het bronzen niveau van de Milieuthermometer Zorg te behalen voor de WLZ locatie Baronie en Metje en de hercertificering van WLZ locatie Torckdael voor brons te behouden.
- Opella streeft ernaar om in 2025 het bronzen niveau van de Milieuthermometer Zorg te behalen voor alle WLZ en revalidatie locaties.
- In 2026 worden deze criteria geborgd en verder uitgebouwd op basis van de behaalde doelen en mogelijkheden in de organisatie.
- Opella streeft ernaar de CO₂-uitstoot ieder jaar zodanig te verlagen dat het doel van 100% reductie in 2050 wordt behaald.
- Opella heeft uiterlijk eind 2025 een CO₂ reductieplan opgesteld. Hierin staan kwantitatieve doelstellingen t.a.v. het verlagen van de footprint voor de periode tot 2030 en tot 2050. Dit plan kan worden opgesteld op basis van gegevens die in 2025 volledig inzichtelijk worden.

Op basis van de 5 thema's is dat als volgt nader bepaald voor de komende jaren:

	Onderwerp	Doel	Maatregelen
1.	Gezondheidsbevordering	Fitte medewerkers	Aanbod gezond werken
			Nieuwe werkplekken met zit/sta bureaus
			Aanbod via Fiscfree met oa fietsplan, fitness werkplekinrichting
2.	Kennis & bewustwording	Herkenning	Jaarlijks meedoen energieweek
			Themapagina Duurzaamheid Mijn Opella
			Scholing schoonmaak in leeromgeving
			Scholing voeding in leeromgeving
			Diverse extra communicatie uitingen en acties
			Keuzemodule duurzaamheid is opgenomen binnen de zorgopleiding
3.	CO2-reductie	55% in 2030	PV installatie Metje
		100% in 2050	Thuiswerkbeleid vaststellen
			Leasebeleid vaststellen
4.	Circulair	Verminderen gebruik schoonmaakmiddelen	Opgenomen in scholing schoonmaak in leeromgeving
		Correcte afvalscheiding hoofdstromen	Op alle locaties afvalbakken met correcte duiding aanwezig Werkinstructie afvalscheiding op Mijn Opella
		Afspraken opnemen contracten met leveranciers van goederen	Duurzaam inkoopbeleid vaststellen
		Aparte inzameling inco materiaal	Aparte stroom van maken en indien mogelijk ook afspraken met afvalverwerker om deze stroom apart af te voeren conform beleid burger inco
5.	Medicijnen	Voorkomen van medicatieoverschot	Richtlijnen voor inzet Baxter systeem op alle locaties
		Correcte verwerking in aparte afvalstroom	Afspraken met apothekers over inname overtollige medicatie

5 Huidige stand van zaken

5.1 Wat is er gedaan?

Afgelopen jaren heeft Opella niet stil gezeten. Veel is in breder verband opgepakt. Voorbeelden zijn:

- Inrichting Mijn Opella met themapagina Duurzaamheid
- EED Plicht is uitgevoerd in 2024
- Er is een milieucoördinator aangesteld en projectteam opgezet medio 2024 om vaart te maken de duurzame doelen te halen in 2025
- Beleid op leaseauto gebruik Opella vastgesteld waarbij elektrisch de norm wordt bij aangaan nieuw leasecontract
- De week van de duurzame energie wordt jaarlijks gepromoot
- Thuiswerkbeleid is vastgesteld waarbij 50% thuiswerken is opgenomen voor kantoormedewerkers
- Er zijn fietsen in de thuiszorg en op het hoofdkantoor aangeschaft zodat medewerkers de auto kunnen laten staan om tussen klanten en locaties te reizen.
- Team gezond werken is opgezet waarbij aandacht is voor gezonde en fitte medewerkers
- Inkoopbeleid is heroverwogen en opnieuw vastgesteld inclusief aangescherpte duurzaamheidseisen
- Het gebruik van koffiebekers voor eenmalig gebruik is afgeschaft. Op nagenoeg alle locaties zijn daarvoor stenen bekers in de plaats gekomen
- Schoonmaak is op veel plekken ondergebracht bij facilitair waarbij schoonmaak met water en microtechniek het uitgangspunt is. Alle medewerkers met schoonmaaktaken doen mee aan het opleidingsprogramma.

- Incontinentie materiaal wordt als proef bij Metje apart ingezameld en als de proef slaagt wordt die stroom apart ingezameld en gecomprimeerd zodat er minder volume afval ontstaat en er minder afvalcontainers nodig zijn en minder vervoersbewegingen.
- Locatie Metje heeft zonnepanelen gekregen in 2023.
- Locatie Honskamp is verduurzaamd in 2022 en 2023 met zonnepanelen en nieuwe warmtevoorziening.
- Voor locatie Walraven zijn we in gesprek met de VvE om op bepaalde delen voor ons gebruik ook zonnepanelen te kunnen leggen.
- Lampen zijn of worden vervangen voor LED
- Hoofdkantoor is verhuisd naar een nieuwe kantoorlocatie met energielabel A en 10 laadpalen voor elektrische auto's
- Er is een nieuwe kledingleverancier waarbij de bedrijfskleding die wordt afgenomen gemaakt is van Tencel Lyocell vezels.
- HR/ICT team opgezet om de persoonsgebonden kilometers in kaart te brengen.

Helaas lukt niet alles en tegenslagen zijn er ook.

Na het behalen van de bronzen certificering in Torckdael (2022) is een groot deel van het Green team wat er toen was niet meer werkzaam bij Opella. De doelen voor Torckdael van de afgelopen jaren zijn niet of onvoldoende duidelijk naar voren gekomen tijdens de controle eind 2024. De locatie krijgt in april 2025 een tweede kans om te laten zien dat de criteria van het bronzen certificaat wel passend zijn.

5.2 Werkwijze

In een Excelbestand van de projectleider houden we per locatie onze actuele stand van zaken bij voor iedere eis van de Milieuthermometer Zorg. Hier houden we ook bij wie verantwoordelijk is voor de uitvoering en wat de planning is om een actie op te pakken. De CO₂ footprint wordt inzichtelijk gemaakt in de milieubarometer. Via de CO₂ reductietool vervolgens de maatregelen om tot vermindering te komen van de CO₂ footprint met tijdlijn.

Om onze ambitie te realiseren is inzet van alle medewerkers nodig. Duurzaamheid en de manier van denken die hierbij hoort zal hiermee ingebed worden in de genen van de organisatie. De gedetailleerde acties nemen we jaarlijks op hoofdlijnen over in onze jaarplannen. De milieucoördinator is hiervoor verantwoordelijk en overlegt met anderen die betrokken zijn bij de uitvoering hierover.

6 Speerpunten voor niveau Brons

Naast verplichte eisen dient Opella ook te voldoen aan extra eisen om het bronzen niveau van de Milieuthermometer Zorg te behalen. Die mogen zelf gekozen worden uit zo'n 70 keuze-eisen. Opella kiest hier voor focussen op drie thema's: Afval; Water; Vervoer

Afval

- Opella werkt naar een circulaire denkwijze. Een eerste stap hierin is voorkomen van afval en uitbreiden en verbeteren van afvalscheiding binnen de zorgorganisatie. Zie hiervoor het afvalpreventieplan.
- Daarnaast wordt onderzocht of de scheiding van Swill op meer locaties mogelijk is mits er een wekelijkse lediging van een volle container mogelijk is. Anders is GFT inzameling geregeld.

Water

- Op alle locaties worden douchekoppen aangepast en zijn toiletten uitgerust met keuze of stopknop. knop. Hierdoor is er sprake van een maximale spoeldebiet van een douchekop en dat er minder spoelwater wordt gebruikt na toiletbezoek.

Vervoer

- Stimuleren van gebruik fiets wordt opgenomen in het mobiliteitsbeleid.
- Leasevervoer elektrisch wordt de norm

7 Financieel kader

De gebouw gebonden investeringen van het duurzaamheidsbeleid zijn in het strategisch vastgoedplan verwerkt. Als er aanvullende maatregelen worden gevonden wordt daar een nieuwe businesscase voor gemaakt, maatregelen met een terugverdientijd tot 10 jaar worden sowieso uitgevoerd als Opella (mede) eigenaar van de locatie is. De gestelde doelen zullen op

termijn een financieel voordeel opleveren door een optimaler dus duurzamere inzet van onze middelen. Voor de financiering van nieuwe initiatieven of extern advies wordt zo veel mogelijk gebruik gemaakt van subsidies.

De kosten van de bronzen certificering MPZ van rond de 15k zijn onvermijdelijk en opgenomen in de vastgoedbegroting.